

Dato: 01.04.2020 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 20/4268 J.post ID: 20/44245
Saksbehandler: Svein Finnanger
Saksansvarlig: Tone Bye Moen

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Formannskapet	15.04.2020	078/20

Renovasjonsløsning Sandvika øst - valg av løsning

Formannskapet-15.04.2020- 078/20

Vedtak:

1. Renovasjonsløsning for Sandvika øst vedtas som stasjonært avfallssug innenfor de rammer beskrevet i denne sak.
2. Kommunedirektøren bes utarbeide og sende på høring renovasjonsforskrift for Sandvika etter modell for Fornebu, men hvor næringsavfall tilsvarende husholdningsavfall (municipal waste) får tilknytningsplikt.
3. Det etableres fire nedkast for Sandvika øst for en renere avfallstype.

Oversendt kommunedirektøren:

Nytt punkt:

Det legges til rette for at renovasjonspunkter i det offentlige rom i Sandvika kan kobles på avfallssystemet.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Renovasjonsløsning for Sandvika øst vedtas som stasjonært avfallssug innenfor de rammer beskrevet i denne sak.
2. Kommunedirektøren bes utarbeide og sende på høring renovasjonsforskrift for Sandvika etter modell for Fornebu, men hvor næringsavfall tilsvarende husholdningsavfall (municipal waste) får tilknytningsplikt.

SAKEN I KORTE TREKK

I forbindelse med fremtidig utbygging Sandvika øst skal renovasjonsløsning for området vedtas. I utgangspunktet er det utbyggers ansvar å tilrettelegge for en avfallsløsning for sitt utbyggingsareal. Kommunen har i henhold til [Forskrift om husholdningsavfall i Bærum kommune](#) ansvaret for husholdningsrenovasjon finansiert med husholdningsgebyret som årlig vedtas i

forbindelse med kommunens Handlingsprogram og [Prisliste](#). Det er i dag frivillig for næring å knytte seg til og benytte kommunen som renovasjonsleverandør.

Med henvisning til miljømålene for Sandvika anbefaler kommunedirektøren stasjonært avfallssug som renovasjonsløsning med nedkast etablert innomhus. Det forutsetter areal til terminal/stasjon for avfallssug på kommunalt areal eller areal med avtalt kjøps-/bruksrett. Som sekundær renovasjonsordning er eneste løsning tradisjonelle avfallsbeholdere i avfallsrom innomhus i utbyggers utbyggingsvolum. Uansett skal ikke offentlig grunn som for eksempel gateplan, offentlige gater eller torg/møbleringssoner benyttes til utbyggers renovasjonsløsning. Nedgravde containere og mobilt avfallssug er ikke mulig innenfor utbyggers utbyggingsområde på grunn av for liten dybde og tilgjengelighet for renovasjonsbil.

For å imøtekomme et samfunn med en stadig økende andel av befolkningen som går, sykler eller tar kollektiv, skal det i tillegg avsettes areal for tilleggstjenester som mobilt og/eller automatisk gjenbruks-/miljøstasjon, om mulig som helt/delvis nedgravde løsninger på offentlige areal.

I Sandvika øst samarbeider utbygger (Andenæs) med kommunen gjennom utbyggingsavtale for blant annet å tilrettelegge for en god fellesløsning for renovasjon i området. Utbygger støtter anbefalingen om primært å etablere stasjonært avfallssug som fellesløsning for utbyggingsområdet og vil tilrettelegge for at løsningen dekker framtidige husholdninger og områdets øvrige virksomhet. Hvis kommunen fastsetter krav om avfallssug, må kommunen bekoste selve driftsentralen og ledningsføringer frem til utbyggingsfeltet. Dette er investeringer iht selvkostprisnipp, der utbygger betaler et tilknytningsgebyr som skal gjenspeile investeringskostnaden. Fremtidige tilknytningsavgifter vil da dekke inn investeringene over tid. Kommunen må dog forskuttere investeringen mht fremtidige inntektsstrøm.

Drift av anlegget dekkes av husstandenes og næringens renovasjonsgebyr. Erfaringer fra Fornebu er at et årlige renovasjonsgebyr som er like med kommunens husholdninger forøvrig, dekker driftskostnadene.

Erfaringstall fra Fornebu viser at sentral/terminal samt ledningsnett som dekker ca. 5.500 boliger samt litt næring, koster om lag 100 mill. Dette var med kjent tomt til sentral/terminal og at all ledningsnett ble lagt i veigrunn. Investeringskostnadene for Sandvika-løsning vil avhenge av lokalisering og tomtekostnader for driftsentralen.

En slik stor terminal vil da dekke mer enn utbyggingsområdet Sandvika øst og gir mulighet for å koble på fremtidige utbygginger på Hamang og Industriveien.

Tidligere behandling

Ingen tidligere behandling i forhold til renovasjon Sandvika.

Redegjørelse

Kommunedelplan for Sandvika ble vedtatt i 2010 og reguleringsplan for [Sandvika sentrum øst](#) ble vedtatt av kommunestyret mai 2017. Planen legger opp til at gater, torg, parker og plasser skal være attraktive for ferdsel, opphold og opplevelse. Bebyggelsen skal være bymessig og variert med et rikt utvalg av forretninger, bevertingssteder, offentlig og privat tjenesteyting, kulturopplevelser, kontorer og boliger. Det er et mål at Sandvika øst skal være et foregangsområde med hensyn til å sikre livskvalitet og meget lave utslipp av klimagasser. Ettersom det skal legges opp til et bilfritt sentrumsområde (sakens vedtak 18), vil det for eksempel være nødvendig med sentralisert avfallshåndtering og gatevarme, slik at det ikke vil være nødvendig med brøyte- og renovasjonsbiler i sentrum.

[Klimastrategien 2030](#) setter ambisiøse mål for kommunen med mål om blant annet redusert avfallsmengde og bedre kildesortering med mål om redusert mengde restavfall. For å frigjøre areal og tilrettelegge best mulig for gående og syklende er det også et mål å fjerne mest mulig trafikk fra gateplan - en renovasjonsløsning som fjerner renovasjonsbiler fra byrommet støtter dette. Ulike renovasjonsløsninger er vurdert i forhold til avfallshåndterings påvirkning av blant annet miljø, arealbruk, tilgjengelig dybde, trafiksikkerhet og mulighet for gjenvinning.

Kommunen har ulike ordninger for [Avfall og gjenvinning](#) som beskriver hva ordningen betyr for ulike boligtyper. Avfallssug oppleves å ha renere, estetiske linjer, være mer arealeffektive/bortgjemt enn tradisjonell beholderrenovasjon. Bærums tradisjonelle avfallsløsning er mobile, men plasskrevende med todelte beholdere til mat-/restavfall, beholder eller sekk til papir og gjennomsliktig plastsekk til plastemballasje. Avfallssug er faste og kan ikke med letthet flyttes slik som beholderløsning kan og må derfor hensynstas så tidlig som mulig i planleggingen av området.

Flere tettbygde, urbane strøk tilsvarende Sandvika øst velger eller er i prosess for å etablere avfallssug (Asker, Bergen sentrum, Arendal med flere - se mer om saken, vedlagt).

[Bergen](#) sammenligner overgangen til «boss-sug» med endringen som skjedde da kagedoene ble skiftet ut med vannklosettet. Arendals [kunnskapsnotat](#) vurderer avfallssug som et hensiktsmessig alternativ hvor det ikke er aktuelt å etablere avfallspunkter med helt nedgravde containere fordi det er så lite tilgjengelig areal og/eller manglende adkomstmulighet for renovasjonsbil.

Sandvika øst er planlagt tett og høyt, det utfordrer tradisjonell planlegging for attraktive offentlige rom både i forhold til funksjon med utforming av gater og torg. Til sammenligning har Fornebu lavere og mer spredt bebyggelse med nedkast til avfallssug tett plassert med kort gangavstand til beboers inngangsdør. Tilsvarende løsning vil utfordre arealknappheten i Sandvika øst i forhold til å finne praktiske løsninger for arealeffektiv og god plassering av nedkast. Blant annet er avfallssugets rørgater på Fornebu plassert mellom de ulike garasjeanlegg, noe som er utfordrende i Sandvika øst da kun er planlagt en meters overdekning fra gateplan til P-kjeller.

Det er uansett utbyggers ansvar å planlegge og tilrettelegge for renovasjonsløsning for området.

Boliger tilknyttet avfallssuget på Fornebu kildesorterer i henhold til [Renovasjonsforskrift for Fornebu](#) i tre nedkast: Restavfall (inkl. matavfall), papir (papp og drikkekartong), samt plastemballasje. For matavfall benyttes grønne spesialposer som kastes i nedkast for restavfall og utsorteres ved optisk ettersortering. Det vurderes å utvide til fire nedkast for Sandvika øst fordi dette gir renere avfallstyper.

Vurdering

Kommunedirektørens vurdering er at avfallssug er den mest hensiktsmessige og miljøvennlige løsning og at avfallssug vil håndtere avfallet på en trafiksikker, miljøriktig, areal-, tidseffektiv god måte med mindre forurensing (miljø, hygiene, støy, visuelt) enn tradisjonelle løsninger. Største fordel med avfallssug er at renovasjonstrafikken flyttes ut av sentrum - dette bidrar til å nå målet om å minimere kjøring i sentrum.

Kommunedirektørens vurdering er at dersom avfallssug ikke velges, innebærer dette at miljømålene må reduseres med redusert ambisjonsnivå for miljøkvaliteten for Sandvika øst. Da må byrommene tilrettelegges for renovasjonsbiler som vil kunne gi færre kvaliteter i byrommene.

For å nå overordnede miljømål anbefaler kommunaldirektøren alle aktører, også næring, om å bruke avfallssug for egnet avfall som består av samme avfallstyper som husholdningsavfall. Det vurderes rørgater med diameter som også kan ivareta næringsavfallets varierende omfang og sammensetning utover det som er standard for husholdningsavfall. Erfaringsmessig vil enkelte næringer, særlig hotell, ha store avfallsmengder og ulike typer/fraksjoner avfall med behov for annen kapasitet og spesialtilpasninger utover det et avfallssug er ment å håndtere. Slike avfallstyper/-mengder må utbygger ivareta innen sitt utbyggingsareal.

Teknisk infrastruktur som avfallssystemets primærrørsystem vil bli lagt samtidig med annet rørsystem i takt med utbyggingen, en effektiv og økonomisk gunstig løsning i forhold til løsning hver for seg. Avfallsløsning for husholdningsavfall er fullt ut gebyrfinansiert. Nærings bruk av avfallssuget for egnet avfall som består av samme avfallstyper som husholdningsavfall, vil bidra til raskere finansiering av kommunens investeringer til terminal og primærrørgater utenom utbyggingsområdet. Summen av dette minimerer kommunens økonomiske risiko for etablering av avfallssug for Sandvika øst.

Tidslinjen er utfordrende i forhold til etablering av et velfungerende avfallssug innen første planlagte innflytning om tre til fire år. Tidslinjens største risiko er areal til og etablering av terminal/stasjon, samt etablering av primærrørsystem utenfor utbyggingsområdet. Det er en risiko for kommunen dersom systemet ikke fungerer fra dag en - det er for kommunen mulig å etablere midlertidige, overgangsløsninger for de leiligheter som til enhver tid er ferdige.

Kommunedirektøren anbefaler følgende for avfallssug som renovasjonsløsning i Sandvika øst: Avfallssuget forutsetter benyttet til husholdnings-/næringsavfall som tilsvarer husholdningsavfall (municipal waste).

Etablering av avfallssug:

- Primært etableres stasjonært avfallssug etter tilsvarende prinsipper som for Fornebu.
- Renovasjonsforskrift for Sandvika øst utarbeides tilsvarende [Renovasjonsforskrift for Fornebu](#). I tillegg til husholdninger og kommunale formålsbygg tilrettelegges for at næring kan bruke avfallssug for avfall bestående av samme avfallstyper som husholdningsavfall (Næring = alle andre enn husholdninger og kommunale formålsbygg).
- Terminal/-sentral avfallssug plasseres på kommunal grunn/iht. avtalt kjøps-/bruksrett. Det er ingen tomt regulert til formålet, reguleringsprosess må igangsettes.
- Utbygger plasserer nedkast innomhus som del av utbygningsvolumet.
- Det vurderes å utvide til fire nedkast for Sandvika øst fordi dette gir renere avfallstyper. Utbygger får noe større kostnad for ett ekstra nedkast innomhus. Kommunen får ekstra utgifter ved tre nedkast som gir husholdningene høyere renovasjonsavgift da dette medfører ekstrakostnad for optisk utsortering av matavfall, egnede poser til matavfall, samt drift (anbud på utsortering av matavfall).
- Gateplan/-areal skal ikke benyttes til nedkast med unntak av et fåtall offentlige nedkast.
- Etablering av flere pappriver/-kverner ved utvalgte nedkast må vurderes: Erfaringen fra Fornebu viser at store stykker papp ofte er årsak til driftsstans, noe som kunne vært forhindre ved etablering av flere pappriver/-kverner ved utvalgte nedkast.

Kostnadsfordeling - finansiering (tilsvarende som gjennomført på Fornebu):

- Utbygger bekoster og finansierer nedkast innomhus og sekunder-rør (rørgater fram til kommunens primærrør/hovedrørgate)

- Kommunen gebyr-finansierer primærrør/hovedrørgate og avfallsterminal/-sentral med adskilte regnskap for husholdninger og næring/andre.
- Renovasjonsgebyr for bruk av avfallssug i Sandvika innarbeides i [Kommunens prisliste](#) for husholdninger og næring med tilknytningsavgifter og renovasjonsgebyr av avfallssug i Sandvika. Renovasjonsgebyr for nærings bruk av avfallssug for egnet avfall bestående av samme avfallstyper som husholdningsavfall etableres. Utbygger har ansvaret for at næring har en godkjent renovasjonsløsning.
- Videre prosjektering vil gi mer eksakte beregninger i forhold til prissetting.

Premisser for prosjekteringen:

- Plassering og valg av type avfallsterminal/-stasjon med dimensjonerende kapasitet for boenheter og næring (normal kapasitet per terminal er om lag 4-6 tusen boenheter).
- Nedkast for fire avfallsfraksjoner
- Rørdimensjon for god håndtering av næringsavfall
- Behov for tekniske løsninger som pappkvern, behovsbasert sug, mm.
- Renovasjonsløsning for næringer med avfallstyper ulikt vanlig husholdningsavfall som avfallssuget ikke kan/er ment å håndtere som for eksempel store mengder papp, restavfall som inneholder porselen/glassemballasje, store mengder restavfall - Utbyggers ansvar å etablere.
- Areal for tilleggstjenester som mobilt og/eller automatisk gjenbruks-/miljøstasjon for fraksjoner som glass-/metallemballasje, farlig avfall, tekstiler med mer.
 - Avhengig av avfallsterminalens/-sentralens kapasitet vurderes muligheten for tilknytning av nye områder som planlagt ny utbyggingsareal nord for Sandvika stasjon, samt videre utbygging av Sandvika i retningene Hamang-Industriveien, Franzefoss og Sjøfronten. Reguleringsplaner er et verktøy for fastsettelse av premisser for områdenes renovasjonsløsninger med krav om tilknytning til for eksempel avfallssug både for husholdninger og næring. Kommunedirektøren vil komme tilbake til ved en senere anledning

Intern prosess og ekstern medvirkning

Ulike avfallsløsninger for Sandvika øst er grundig vurdert både internt og i samarbeid med utbygger. Det finnes mye erfaring både fra kommunens virksomhet, men også fra andre kommuners utredninger og erfaringer (se del 2 mer om saken, vedlagt).

Utbyggers anbefaling i forhold til valg av renovasjonsløsning

Utbygger har bekreftet ønsker primært avfallssug for utbygningsområdet for husholdningsavfall og næring, som den beste tekniske løsning. De er usikre i forhold til hvordan tilknytningsavgift tilsvarende som på Fornebu vil slå ut.

Næring: Det er utbyggers ansvar å tilrettelegge for renovasjonsløsning innenfor sitt utbyggingsareal, også for næring. For næring er det i dag frivillig å benytte kommunal renovasjonsordning som avfallssug på Fornebu. I Sandvika øst er alternativet er en tradisjonell beholderrenovasjon som medfører økt forurensing (miljø, hygiene, støy, visuelt) og hvor renovasjonsbiler trafikkerer området og derved beslaglegger store, mulige utbyggingsareal.

Beholderrenovasjon er en klart mindre trafiksikker løsningen, og planer for gater og gårdsrom i Sandvika øst må endres for å tilrettelegge for trafiksikker henting på gateplan da planlagt kjørehøyde i planlagt parkeringskjeller er planlagt for privatbiler med maksimal høyde to meter som

umuliggjør bruk av tradisjonelle renovasjonsbiler. Det bemerkes at dersom annen løsning enn avfallssug skal benyttes, er det utbygger som må bruke av areal til renovasjonsløsning som utbygger ellers kunne brukt til andre inntektsbringende formål.

Gårdeiere i Bergen sier de ved avfallssug har spart mye plass, fått en mye mer hygienisk med tanke på måke- og rotteplage, minket brannfaren og har lettet arbeidet for vaktmesterne.

Bruk av avfallssug og HMS vurderinger: Et avfallssug brukes ved at avfallet kastes i nedkastluken, faller ned i en lukket tank og deretter suges til en avfallssentral i adskilte containere. Avfallssug gir solide felle-løsninger med lukkede systemer som holder lukt inne og skadedyr ute, samt er mer brannsikre enn tradisjonell beholderløsning. Avfallssug gir renovatør redusert direkte kontakt med avfallet, reduserte belastningsskader og et bedre fysisk arbeidsmiljø enn ved de tradisjonelle beholdere.

Legging av infrastruktur: Det er mye infrastruktur i grunnen som i forbindelse med utbygningen skal flyttes, avfallssugets rørsystem er planlagt lagt samtidig som annen infrastruktur skal legges i grunnen. Avfallssugets infrastruktur er planlagt å gå i teknisk kulvert under Sandvika øst sammen med annen infrastruktur.

Infrastruktur utenfor utbyggingsområdet (Rørgater og terminal/stasjon): Elias Smiths vei skal graves opp for oppgradering av infrastruktur i grunnen. Rørgater med rør for avfallssug, vann og avløp er planlagt lagt fra utbyggingsområdet parallelt med Willy Greiners vei til Elias Smiths vei, alternativt via Løkketangen og til Elias Smiths vei, til sentral for avfallssug med flere kommunale og private alternativer.

Økonomiske konsekvenser av beslutningen

Kommunens økonomiske risiko for etablering og drift av avfallssug for Sandvika minimeres ved at:

- Avfallssugets primærrørgater legges samtidig med annen teknisk infrastruktur
- Husholdningsavfall fullt ut gebyrfinansieres
- Næring betaler for bruk av avfallssuget for egnet avfall

Renovasjonsgebyret for husholdningsavfall beregnes i henhold til selvkost. Renovasjonsgebyret dekker kostnadene til drift av anlegget som erfaringsmessig tilsvarer ordinær beholder renovasjon, på Fornebu fastsatt til samme pris som for øvrig husholdninger.

Næring betaler gjeldende gebyr i henhold til egen avtale/anbud.

Investeringskostnadene dekkes ved tilknytningsavgift som baserer seg på avfallssugets investeringskostnader som er avhengig av størrelse/utforming av avfallssugets terminal/sentral samt investering til legging av primærrørgater.

En stor terminal kan ha kapasitet på mellom 4-6 000 boenheter/næring og vil da dekke mer enn utbyggingsområdet Sandvika øst. Dette gir tilsvarende økt finansieringsgrad, som betyr at investeringen fordeles på flere ved at kommunen forskutterer og renteutgiften belastes selvkostberegningen tilsvarende praksis som etablert på Fornebu.

Tilknytningsavgiften for Sandvika øst vil bli beregnet i forhold til selvkostberegning som er avhengig av anbud og størrelse på sentral/antall abonnenter. Utbygger slipper da å tilrettelegge for en annen

løsning for næringsavfallet som tilsvarer «vanlig avfall» (municipal waste).

Tilknytningsgebyret på Fornebu er kr. 231,80/m², tilsvarende kr. 23 180 for 100 m². Erfaringstall fra Fornebu viser at sentral/terminal samt ledningsnett som dekker ca. 5.500 boliger samt litt næring, koster om lag 100 mill. Dette var med kjent tomt til sentral/terminal og at all ledningsnett ble lagt i veigrunn.

Vedlegg:

Saksframlegg Renovasjonsløsning SB 010420 MER OM SAKEN

4879046

Behandlingen i møtet 15.04.2020 Formannskapet

Forslag fremmet av Signe Bakke Sølberg, MDG

Nytt punkt:

Det legges til rette for at renovasjonspunkter i det offentlige rom i Sandvika kan kobles på avfallsystemet.

Forslag fremmet av Torbjørn Espelien, Frp

(Fellesforslag, Fremskrittspartiet, Venstre og Høyre)

Tillegg:

Det etableres fire nedkast for Sandvika øst for en renere avfallstype.

På grunn av Covid 19-situasjonen behandles saken som hastesak i medhold av § 3-17 i Bærum kommunes reglement for folkevalgte organers virksomhet.

Saken har ikke vært til behandling i hovedutvalg miljø, idrett og kultur.

Votering:

Kommunedirektørens forslag ble enstemmig vedtatt.

Fellesforslag fremmet av Torbjørn Espelien (Frp) ble enstemmig vedtatt.

Signe Bakke Sølbergs forslag ble enstemmig oversendt kommunedirektøren.

Formannskapet-15.04.2020- 078/20:

Vedtak:

1. Renovasjonsløsning for Sandvika øst vedtas som stasjonært avfallssug innenfor de rammer beskrevet i denne sak.
2. Kommunedirektøren bes utarbeide og sende på høring renovasjonsforskrift for Sandvika etter modell for Fornebu, men hvor næringsavfall tilsvarende husholdningsavfall (municipal waste) får tilknytningsplikt.
3. Det etableres fire nedkast for Sandvika øst for en renere avfallstype.

Oversendt kommunedirektøren:

Nytt punkt:

Det legges til rette for at renovasjonspunkter i det offentlige rom i Sandvika kan kobles på avfallsystemet.